

APVERSTOJI STUDIJA „SĖKMINGAS NOVATORIUS” - NOVA

Projekto Nr. 2020-1-LT01-KA227-ADU-094751

Zalcburgo festivalio 100-osios metinės COVID pandemijos metu

Gerosios praktikos kūrėjas, šalis: Zalcburgo Festivalio Fondas (Salzburger Festspielfonds), Austrija

Sektorius: Muzika

Verslo / darbo tipas: Fondas, įsteigtas pagal Austrijos federalinį įstatymą

Pasiekimai kultūros ir kūrybos sektoriuje (KKS) iki pandemijos

Zalcburgo festivalis yra vienas svarbiausių operos, dramos ir koncertų kultūros festivalių pasaulyje. Jį daugiau nei prieš 90 metų įkūrė Hugo von Hofmannsthal, Max Reinhardt ir Richard Strauss, o šiandien jis pritraukia daugiau žmonių nei bet kada anksčiau. Yra trys pagrindiniai veiksniai, lemiantys festivalio sėkmę.

Visų pirma, Zalcburgo festivalis siūlo platesnę meninę programą nei bet kuris kitas festivalis: Zalcburge vyksta operos, dramos pasirodymai ir koncertai. O renkantis kūrinius ir interpretacijas jis taip pat siūlo plačiausią spektrą - nuo Mocarto iki šiuolaikinių kūrinių, nuo klasikinių interpretacijų iki avangardinių eksperimentų, nuo Hofmannsthalio Jedermanno iki Čaikovskio Eugenijaus Onegino. Į Zalcburgą kviečiami tik geriausi ir žinomiausi menininkai iš viso pasaulio.

Be to, Zalcburgo festivalio lankytojai gali derinti mėgavimąsi menu su atostogomis. Dieną unikali Zalckamerguto aplinka ir ežerai suteikia nuostabių ekskursijų ir golfo žaidimų – vakare festivalis vilioja neprilygstamais pasirodymais.

Nuotraukos šaltinis: <https://www.dw.com/en/salzburg-festival-director-arts-are-indispensable/a-54783408>

Iššūkiai, kilę pandemijos metu, bei novatoriški sprendimo būdai, skirti šiems iššūkiams įveikti

100-asis Zalcburgo festivalio sezonas prasidėjo koronaviruso pandemijoje. Nebuvo lauktų bufetų ar priėmimų, tačiau nepaisant apribojimų, garsiam festivalyje pavyko įgyvendinti du operos pasirodymus, tris pjeses ir keletą koncertų serijų su aukščiausio lygio muzikantais.

Vienas iš didžiausių iššūkių, su kuriais organizatoriai susidūrė dėl pandemijos, buvo bilietų pardavimai ir tokio masto festivalio organizavimo finansinis patikimumas karantino metu. Praėjusią vasarą daugelis žmonių negalėjo keliauti dėl koronaviruso. Iki karantino, prasidėjusio kovo viduryje, organizatoriai pardavė gerokai daugiau nei 180 000 bilietų. Sumažinus apyvartą, pavyko parduoti tik 80 tūkstančių bilietų. Nereikia būti Albertu Einšteinu, kad pamatytume, jog čia veikia gilios jėgos ir verslas nėra viena iš jų. Tačiau Zalcburgo festivalio organizatoriai sau ir pasauliui įrodė, kad bendra operos ir muzikos patirtis yra įmanoma ir koronaviruso sąlygomis.

Pasak festivalio meno vadovo Markuso Hinterhäuserio – „Kiekviena gyvenimo sritis turi teisę egzistuoti, nesvarbu, ar tai būtų kelionės lėktuvu, ar važiavimas traukiniu. Sienos atviros, žmonės keliauja, eina į restoranus, apsistoja viešbučiuose. Pramonė, biurai ir ministerijos yra atviros

verslui. Tačiau kai kurios mokyklos, universitetai ir kultūros įstaigos vis dar uždarytos arba jų veikla apribota. Tai ne tik siaubinga padėtis, bet ir pavojinga. Su humanistiniu švietimu ir kultūra elgiamasi taip, lyg jie būtų pertekliniai – ne tik Zalcburgo festivalis, bet ir vidutinio dydžio, maži ir mažiausi kultūros subjektai.”

Nuotraukos šaltinis: <https://www.dw.com/en/salzburg-festival-director-arts-are-indispensable/a-54783408>

Nepaisant sunkumų ir pakeltų antakių, svečiai į festivalį

atvyko savo noru, dėl džiaugsmo atsirandančio patiriant meną gyvai, o laisvas pasirinkimas reiškia ir atsakomybės jausmą. Iš pradžių žmonės kiek susilaikė nuo renginių, tačiau organizatorių saugos priemonės netrukus tapo įprastu menininkų ir publikos reikalu. Šią vasarą tai buvo labai įdomi ir džiuginanti patirtis: žmonės į situaciją žiūrėjo labai rimtai. Po visiškai pateisinamo karantino pavasarį organizatoriai ėmėsi planuoti, įgalinti ir įgyvendinti darbus. Nepaisant to, kai kuriuos pasirodymus teko atšaukti arba perkelti. Galiausiai festivalis buvo sumažėjęs, laikantis griežtos higienos koncepcijos, kurią prižiūrėjo medicinos ekspertai. Visi darbuotojai ir atlikėjai buvo kasdien tikrinami, programa ir ansambliai buvo sumažinti, o Vienos filharmonija buvo vienintelis orkestras, kuriam buvo leista groti. „Čiuožiamo ant plono ledo“, – tuomet sakė Zalcburgo meno

vadovas Markusas Hinterhäuseris. Lėdas išlaikė: tarp 76 500 festivalio lankytojų nebuvo nustatytas nė vienas Covid-19 atvejis.

Sąlygos novatoriškumui ir sėkmei

Visų pirma, anot Jano Brachmanno, žinomo vokiečių muzikos kritiko ir vokiečių dienraščio „Frankfurter Allgemeine Zeitung“ redaktoriaus, epidemiologinė padėtis Austrijoje yra šiek tiek laisvesnė nei Vokietijoje.

Antroji priežastis yra politinė, sakė Brachmann, ir iš esmės susijusi su festivalio prezidente Helga Rabl-Stadler.

Daugelį metų Rabl-Stadler buvo „ÖVP“ partijos politikė, pažymėjo Brachmann: „Manau, kad jos politiniai ryšiai labai padėjo festivaliui įvykti“.

Trečia, tai ekonomika. „Turizmo dalis Austrijos bendrajame vidaus produkte yra beveik dvigubai didesnė nei Vokietijoje“, – sakė Brachmannas. „2019 m. Vokietijoje ji sudarė 3,9 %, palyginti su 7,3 % Austrijoje. Festivalis nepaprastai skatina turizmą, ypač Zalcburgo provincijoje.“

Nuotraukos šaltinis: <https://www.dw.com/en/salzburg-festivals-centenary-celebrations-extended/a-58255003>

Galiausiai, buvo daug dalykų, kurie buvo pakoreguoti, perkelti arba atšaukti, kad menininkai ir publika turėtų kuo geresnę patirtį. Festivalio organizatorių gebėjimas prisitaikyti prie tam tikrų situacijų ir įgyvendinti teisingus sprendimus greičiausiai suvaidino pagrindinį vaidmenį 100-ojo Zalcburgo festivalio sezono sėkmei.

Didįjį Benjamino Britteno „Karo Requiem“ turėjo atlikti Birmingamo simfoninis orkestras, kurio premjera įvyko 1962 m. atstatytoje Koventrio katedroje. Tačiau Covid-19 pakišo koją: dėl griežtų karantino taisyklių grįžtant į Jungtinę Karalystę orkestras negalėjo keliauti.

Vietoje to, įsitraukė Gustavo Mahlerio jaunimo orkestras ir susisiekė su savo nariais visoje Europoje: 91 muzikantas iš 18 šalių atkeliavo į projektą, įgyvendindamas festivalio įkūrimo tikslą iškeltą po Pirmojo pasaulinio karo – vėl suvienyti europiečius per muziką. Prie jų prisijungė 100 choristų iš Vienos „Singverein“.

Paklaustas, ar šio sezono sėkmė pasikartos ir ar festivalis išgyventų dar vieną koronaviruso karantiną, direktorius atsakė tiesiai šviesiai – „Manau, būtų labai sunku padaryti kitą tokią vasarą įmanomą. Ši buvo pakankamai sunki. Tačiau ilgalaikėje perspektyvoje tai beveik neįmanoma.“

Festivalis yra organizacija, kuri priklauso nuo bilietų pardavimo. Mažiau nei ketvirtadalis biudžeto yra padengiamas viešosiomis lėšomis. Įprastais metais daugiau nei 70 % mūsų biudžeto poreikių gaunama per bilietų pardavimą. Šiais metais norėjome padaryti pareiškimą. Visada žinojome, kad iš to nebus jokios finansinės naudos.”

Šaltiniai:

- <https://archive.salzburgerfestspiele.at/en/organisation>
- <https://www.dw.com/en/why-the-salzburg-festival-wasnt-canceled-during-the-pandemic/a-57582360>
- <https://www.dw.com/en/salzburg-festival-director-arts-are-indispensable/a-54783408>
- <https://www.dw.com/en/salzburg-festivals-centenary-celebrations-extended/a-58255003>

Klausimai savianalizei

1. Kaip festivalis pandemijos metu gali pritraukti daugiau lėšų?
2. Ar muzikos festivaliai išgyvens pandemiją? Kiek iš jų turės visiškai užsidaryti arba pakeisti savo organizavimą?

Šią gerosios praktikos istoriją parengė Birštono kultūros centras.